

CHET TILINI O'RGANISHDA TARJIMANING VAZIFASI VA AHAMIYATI

Sh. Iskanderova¹

Annotatsiya:

Bu maqola chet tilini o'rganish va tarjima sohasidagi muhim mavzulardan biriga bag'ishlangan. Bu maqolada tarjimaning chet tilini o'rganish sohasidagi vazifasi va uning ahamiyati ko'rib chiqiladi. Maqola o'quvchilar, tadqiqotchilar, va muhandislar uchun qiziqarli va foydali bo'ladi.

Kalit so'zlar: chet tillari, tarjima, vazifa, kompetensiya, o'rganish jarayoni, kommunikativlik.

doi: <https://doi.org/10.2024/anahzt41>

Kirish

Zamonaviy dunyo globallashtirishning jadal rivojlanishiga guvoh bo'ldi, bu esa chet tillarida gapirishga bo'lgan ehtiyojning ortishiga olib keldi. Shu nuqtai nazardan, chet tilini o'qitishda tarjimaning o'rni uzviy va nihoyatda muhim bo'ladi. Bu maqola chet tilini o'qitish jarayonida tarjimaning o'rni va ahamiyatini, shuningdek, talabalarning til ko'nikmalarini egallashiga ta'sirini o'rganishga bag'ishlangan. Xalqaro aloqalar va axborot almashinuvining rivojlanishi bilan turli tillarda samarali muloqotga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Tarjima bu jarayonning ajralmas qismi bo'lib, turli madaniyatlar va til hamjamiyatlari o'rtasida ma'lumotlarni tushunish va uzatish imkonini beradi. Chet tillarini o'qitish kontekstida tarjima mexanizmlarini tushunish til tuzilmalarini egallashga va tilni bilish darajasini oshirishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

I. Chet tilini o'qitishda tarjimaga asosiy yondashuvlar

Ta'kidlash joizki, chet tilini o'rgatishda tarjimaning o'rni vaqt o'tishi bilan o'zgarib bordi va uning qo'llanilishi ta'lim mazmuni, o'quvchilarning ehtiyojlari va o'quv maqsadlariga qarab turlicha bo'lishi mumkin. Ba'zi yondashuvlar tarjimani markaziy komponent sifatida ta'kidlasa, boshqalari uni yordamchi vosita sifatida ko'rishadi. Oxir oqibat, tarjimadan to'g'ri foydalanish talabalarning malaka darajasi, maqsadli til maqsadlari va qo'llaniladigan umumiy pedagogik yondashuv asosida aniqlanishi kerak. Xorijiy tillarni tarjima qilish bugungi o'zaro bog'liq dunyoda juda dolzarb va o'rganish uchun zarurdir. U madaniyatlararo anglashuvni rivojlantirish, global muloqotni rivojlantirish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va ta'lim imkoniyatlarini kengaytirishda muhim rol o'ynaydi.

Tarjima odamlarga boy madaniy meros va chet tillari bo'yicha turlicha qarashlarga ega bo'lish imkonini beradi. Turli madaniyatlar o'rtasida ko'priklar bo'lib xizmat qiladi, ularning qadriyatlari, an'analari va e'tiqodlarini chuqurroq anglash imkonini beradi. Tarjima orqali odamlar adabiyot, falsafa, tarix va xorijiy madaniyatlarning boshqa jihatlarini o'rganishi, dunyoqarashini kengaytirishi va madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishi mumkin. Tarjima chet tillarini o'zlashtirish va o'rganishga yordam beradi. Matnlarni tarjima qilish orqali

---

¹ Iskanderova Shirin Daniyarovna, Samarqand davlat chet tillari instituti talabasi

talabalar lug'at, grammatika, sintaksis, idiomalar va boshqa til elementlarini tahlil qilishlari va tushunishlari mumkin. Bu talabalarning til ko'nikmalarini mashq qilish, tushunishni yaxshilash va ravonlikni rivojlantirishga yordam beradi. Tarjima mashqlari, shuningdek, tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va tahlil qilish qobiliyatlarini yaxshilaydi.

Globalashib borayotgan dunyoda samarali transchegaraviy aloqa muhim ahamiyatga ega. Tarjima shaxslar va tashkilotlarga til to'siqlarini yengib o'tish va dunyoning turli burchaklaridan kelgan odamlar bilan muloqot qilish imkonini beradi. U xalqaro biznes operatsiyalarini, diplomatiyani, turizmni, ilmiy hamkorlikni va aniq va ishonchli aloqa muhim bo'lgan boshqa turli sohalarni osonlashtiradi.

Ta'lim olish asosiy huquqdir va tarjima ta'lim resurslari mavjudligini yaxshilashga yordam beradi. Darsliklarni, ilmiy maqolalarni, onlayn kurslarni va ta'lim mazmunini tarjima qilish orqali butun dunyo bo'ylab odamlar o'z tillarida o'quv materiallaridan foydalanishlari mumkin. Tarjima shuningdek, talabalarga xorijda ta'lim olish, xorijiy universitetlarda oliy ma'lumot olish, xalqaro ilmiy konferensiyalar va almashinuvlarda qatnashish imkonini beradi.

II. O'quv materiallarida (darsliklar, mashqlar, matnlar va boshqalar) tarjimaning o'rni

Tarjima darslik, mashqlar va matnlar kabi o'quv materiallarini yaratishning ajralmas qismi hisoblanadi. O'z ona tilidan boshqa tilni o'rganayotgan talabalar uchun ta'lim olish imkoniyatida muhim rol o'ynaydi. O'quv materiallarida tarjimaning asosiy roli ma'lumotni boshqa tilga tushunish va uzatishni ta'minlashdir. Tarjima talabalarga o'z ona tilida bo'lmagan darslik yoki mashqdagi bilimlardan foydalanish imkoniyatini beradi. Tarjima ham talabalarga chet tilida o'qish va tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qish va tarjima amaliyoti orqali talabalar chet tilidagi haqiqiy matn bilan tanishadilar va ma'no va iboralarni bir tildan boshqa tilga o'tkazishni o'rganadilar.

O'quv materiallaridagi tarjimaning yana bir muhim afzalligi bor - bu o'quvchilarga o'z ona tili va o'rganayotgan til o'rtasidagi farqlarni solishtirish va tahlil qilish imkoniyatini beradi. Bu talabalarga tilning grammatikasini, lug'atini va stilistikasini chuqur tushunishga yordam beradi. Bundan tashqari, tarjimadan talabalar bilimni nazorat qilish vositasi sifatida ham foydalanish mumkin. Tarjimani talab qiladigan mashqlar o'qituvchilarga o'quvchilarning tushunish darajasini va o'rganilgan materialdan amaliy vaziyatlarda foydalanish qobiliyatini baholash imkonini beradi.

Demak, o'quv materiallarida tarjimaning o'rni bilimlarning ochiqligini ta'minlash, chet tilida o'qish va tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish, til farqlarini tahlil qilish va talabalar bilimni nazorat qilishdan iborat. U o'quv jarayonida qimmatli vosita bo'lib xizmat qiladi va o'quvchilarga chet tilidan ravon va ishonchli foydalanishga yordam beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, tarjima chet tilini o'qitishda muhim rol o'ynaydi. U tillar o'rtasida ko'priq bo'lib xizmat qiladi, aniqlik, madaniy tushunish, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. U talabalarni qimmatli manbalar bilan ta'minlaydi va ularning til malakasini rivojlantirishga yordam beradi. Biroq, tilni har tomonlama o'rganish tajribasini ta'minlash uchun tarjimadan boshqa o'qitish usullari bilan birgalikda oqilona foydalanish kerak. Tarjimaning o'rni va ahamiyatini anglagan holda,

o'qituvchilar uning imkoniyatlaridan chet tillarini samarali o'qitish va o'rganishni rivojlantirish uchun foydalanishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

[1]. Gafurova, R. Z. (2021). *Tarjima nazariyasi: Tadqiqot ob'ekti va tahlil usullari*. *Ilg'or fan va texnologiya xalqaro jurnali*, 24(2), 35-40b.

[2]. Искандерова Ш.Д. *Влияние искусственного интеллекта на современный мир*.// *Science and Education Scientific Journal*.- 04.04.2023.-98p.

[3]. Искандерова Ш.Д. *Роль информационных технологии в повышении производительности труда*.// *Образование наука и информационные идеи в мире*.- 2023.-83стр.

[4]. Iskanderova Sh. D. *How preschool children determine their future professions*.//*Analytical Journal of Education and Development*.- 09.05.2023-69p.

[5]. Iskanderova Sh. D. *Innovative approaches to traditional methods in the ESL classrooms*.// *International Journal of Inclusive and Sustainable Education* - 27.09.2023.-35p.

[6]. Iskanderova Sh. D. *The influence of parents on children's education*.//*Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*.- 08.05.2023-302p.

[7]. Iskanderova Sh. D. *The roles of cartoons in children's lives*.//*Journal of Advanced Research and Stability*.- 16.05.2023-215p

[8]. Статья "Роль иностранного языка в профессиональном становлении будущего специалиста" (infourok.ru)